

VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJA

2016. GADA DARBA PĀRSKATS

SATURS

1. PAMATINFORMĀCIJA

- 1.1. JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA
- 1.2. POLITIKAS JOMAS UN DARBĪBAS VIRZIENI

2. INSPEKCIJAS 2016. GADA DARBĪBAS REZULTĀTI

- 2.1. DARBĪBAS REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
- 2.2. AIZSARGĀJAMIE KULTŪRAS PIEMINEKĻI LATVIJĀ
- 2.4. KONTROLE
- 2.5. NORMATĪVO AKTU IZSTRĀDE

3. VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

4. INFORMĀCIJA PAR PAKALPOJUMIEM

- 4.1. BEZMAKSAS PAKALPOJUMI
- 4.2. MAKSAS PAKALPOJUMI
- 4.3. PASĀKUMI, KAS VEIKTI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI

5. PERSONĀLS

- 5.1. PERSONĀLA KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANAS PASĀKUMI

6. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

7. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

8. 2017. GADA PRIORITĀTES

IEVADS

Kultūras mantojuma saglabāšanu var uztvert kā sacensību starp vietas un cilvēku identitāti, gadsimtiem veidotu kvalitatīvu cilvēka dzīves telpu, kurai ir savs īpašais raksturs un noskaņa no vienas puses un steigu, utilitāru īstermiņa eksistences vajadzību apmierināšanu no otras puses. Kultūras mantojuma nozare arvien kļūst aktuālāka laika filozofiskā izpratnē. Mēs nedzīvojam tukšā vietā, viss labākais ko katra paaudze spēj radīt ir kļuvis vai kļūs par kultūras mantojumu. Mantojums ir pakļauts laika dabiskam nodilumam un mūsu attieksmes dēļ, dažādiem mākslīgi radītiem apdraudējumiem. Kultūras pieminekļu aizsardzība ir kompleksa pasākumu sistēma, kur atsevišķus procesus nevar skatīt atrauti vienu no otra, nozares darbā nepieciešamas specifiskas zināšanas un pieredze.

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija jau ilgstoši ir darbojusies par prioritāti izvirzot kvalitatīvas cilvēka dzīves telpas veidošanu, kultūrvēsturisku vērtību praktisku saglabāšanu, pakalpojumu kvalitāti un tiesiskumu. Kultūras pieminekļu aizsardzībā pilnīgi visa iecerētā un ar normatīviem aktiem uzliktā darba izpilde joprojām ir neiespējama, jo Inspekcija jau septiņus gadus strādā ar samazinātu strādājošo skaitu par 30 amata vietām, savukārt darba apjoms turpina pieaugt. Tomēr Inspekcija, doto iespēju robežās, ir centusies paveikt svarīgāko, kas ietekmē praktisko kultūras pieminekļu saglabāšanu ilgtermiņā.

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts ir nopietnākais dokuments, kas ir nodrošinājis un nodrošinās izcilāko kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu nākamajām paaudzēm Latvijā. Tajā nekad nebūs iekļautas visas vērtības un tas nekad nebūs tāds, kas ir pastāvīgi nemainīgs un pilnīgi gatavs. Laikam ejot attieksme pret vērtībām mainās, izmaiņas sarakstā ir pakāpeniskas, tā kvalitāti paaugstinošas, ievērojot pēctecību.

Ne visi kultūras pieminekļi ir uzturēti pienācīgā kārtībā, iemesli ir visdažādākie, bet izteikti visbiežākais – līdzekļu trūkums. Inspekcija apzinās, ka Latvijas kultūras mantojums ir izgājis cauri padomju režīma bezatbildības un pat apzinātas postīšanas periodam. Likumīgie īpašnieki ir atguvuši savus īpašumus, bet līdzekļi to uzturēšanai ne visos gadījumos ir radušies. Tāpēc kultūras mantojuma uzraugi ir izturējušies iejūtīgi pret īpašnieka iespējām, katrā konkrētā gadījumā organizējot sarunas ar pacietību piepildītā gaisotnē.

Noslēgušies darbi vairākos Norvēģijas un Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta līdzfinansētās programmas LV04 “Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana” projektos. Pašvaldības pieteikušas projektu idejas darbības programmā “Izaugsme un nodarbinātība” prioritārajā virzienā “Vides aizsardzības un resursu izmantošanas efektivitāte” 5.5.1. specifiskajā atbalsta mērķī “Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus”, kas Inspekcijai radīja papildus darba apjomu ieceru izvērtēšanā.

Veiksmīgi restaurācijas darbi noritējuši un pabeigti šādos objektos: Kuldīgas vecais rātsnams, Raiņa un Aspazijas vasarnīca Jūrmalā, Raiņa un Aspazijas māja Rīgā, Raiņa muzejs “Tadenava”, Liepājas ostas noliktava Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā, Jāņa Akuratera muzejs, dzīvojamās ēkas Rīgā, Miesnieku ielā u.c. Inspekcija nodrošinājusi nepieciešamās dokumentācijas izvērtēšanu, darbu uzraudzību un novērtēšanu.

Veiksmīgi noritēja Inspekcijas organizētās Eiropas kultūras mantojuma dienas par tēmu “Kultūrvēsturiskā ainava Latvijā” ar vairāk nekā 60 dažādiem pasākumiem visa Latvijā.

Diemžēl problēmas joprojām radīja arheoloģisko pieminekļu postīšana senlietu iegūšanas nolūkos. Turpinās lietvedība par vairāk nekā 30 senvietu postīšanas gadījumiem, panākta plašāka un aktīvāka dažādu institūciju iesaiste nelikumību novēršanā, notikušas konsultācijas ar starptautiskām institūcijām un 2016. gadā konstatēto postījumu skaits samazinājies.

2017. gadā plānots apstiprināt jaunu Inspekcijas attīstības stratēģiju un intensificēt darbu kultūras mantojuma jomas iecerētām būtiskām pārmaiņām. Saspringtas un paaugstinātas darba intensitātes ietvaros tiks meklēti risinājumi birokrātijas procesu vienkāršošanai, tomēr nemazinot uzmanību mūsdienu kultūras mantojuma filozofijā balstītu principu skrupulozā ievērošanā, vērtību oriģinālās substances, autentiskuma un īpašās noskaņas saglabāšanā, restaurācijā nepieciešamo moderno tehnoloģiju ieviešanā, tilta veidošanā starp kultūras mantojumu, kvalitatīvu mūsdienu arhitektūru, mākslu un dizainu, vienmēr uzsverot kompetenci, pieredzi, profesionalitāti un konstruktīvu dialogu.

Dr. Arch. Juris Dambis

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas vadītājs

PAMATINFORMĀCIJA

1.1. IESTĀDES JURIDISKAIS STATUSS UN FUNKCIJAS

Latvijas Republikā valsts pārvaldi kultūras pieminekļu aizsardzībā un izmantošanā nodrošina Ministru kabinets un to īsteno Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, kas atrodas kultūras ministra padotībā.

Inspekcija darbojas, pamatojoties uz Latvijas Republikas likumu “Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Nolikumu (MK 2004.11.09. noteikumi Nr. 916), kā arī septiņām starptautiskām konvencijām, 15 likumiem, 21 Ministru kabineta noteikumiem, trīs Augstākās Padomes lēmumiem un trīs Ministru Kabineta rīkojumiem, kas tieši skar kultūras mantojuma saglabāšanas darbu, kā arī citiem vispārīgiem normatīviem aktiem – vairāk nekā 70 starptautiskām hartām, deklarācijām, rezolūcijām, rekomendācijām un citiem starptautiskiem dokumentiem. 2014. gada 1. oktobrī ir stājies spēkā jaunais Būvniecības likums ar pavadošiem Ministru kabineta noteikumiem, kas rosina precizēt kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvos aktus.

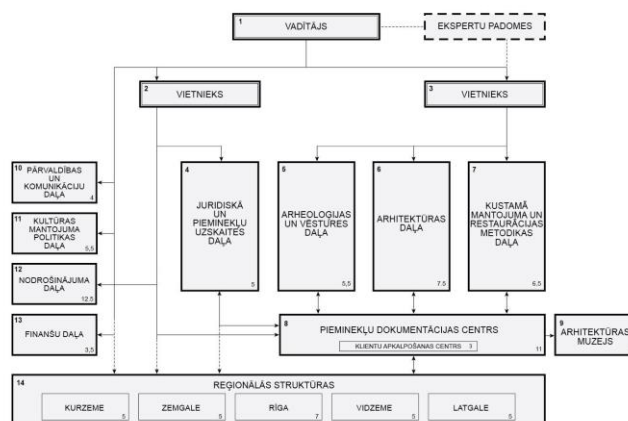
Saskaņā ar Latvijas PSR Ministru padomes 1988. gada 16. septembra 313. lēmuma 5. punktu un, pamatojoties uz Latvijas PSR Valsts Kultūras komitejas 1988. gada 30. septembra 440. pavēli, sākot ar 1988. gada 1. oktobri izveidota patstāvīga Latvijas PSR Kultūras komitejas Valsts Vēstures un kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija.

Šobrīd Inspekcija darbojas, pamatojoties uz likumu „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” un 2004. gada 9. novembrī Latvijas Republikas Ministru kabinetā apstiprināto Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Nolikumu (MK 2004.11.09. noteikumi Nr. 916 „Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas nolikums”).

Inspekcija ir kultūras ministra padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts kontroli kultūras pieminekļu aizsardzībā, veic kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti un pieminekļu uzskaiti (No 1992.03.11. likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 26. pants).

Inspekcijas vadības pakļautībā 2016. gadā bija šādas struktūrvienības: Vadītāja vietnieks (2); Juridiskā un pieminekļu uzskaites daļa; Arheoloģijas un vēstures daļa; Arhitektūras daļa; Kustamā mantojuma un restaurācijas metodikas daļa; Pieminekļu dokumentācijas centrs; Arhitektūras muzejs; Pārvaldības un komunikāciju daļa; Kultūras mantojuma politikas daļa; Nodrošinājuma daļa; Finanšu daļa; Rīgas reģionālā nodaļa, Zemgales reģionālā nodaļa, Kurzemes reģionālā nodaļa, Vidzemes reģionālā nodaļa un Latgales reģionālā nodaļa.

VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJAS STRUKTŪRAS SHĒMA

1.2. POLITIKAS JOMAS UN DARBĪBAS VIRZIENI

Inspekcijas, tāpat kā citu Eiropas valstu nacionālo kultūras mantojuma institūciju uzdevums, ir sekot, lai kultūras mantojums tiktu saglabāts nākamajām paaudzēm, pietiekami apzināts un kopts.

Balstoties uz Ministru kabineta 2004. gada 9. novembra noteikumu Nr. 916 „Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības nolikums” 2., 3., 4., un 5. pantu, Inspekcija īsteno valsts pārvaldi kultūras pieminekļu aizsardzībā un pārziņa kultūras pieminekļus valsts teritorijā.

INSPEKCIJA ATBILSTOŠI SAVAI KOMPETENCEI:

- piedalās zinātniskajos pētījumos, kas saistīti ar kultūras mantojuma saglabāšanu;
- piedalās normatīvo aktu projektu izstrādē un politikas plānošanas dokumentu sagatavošanā, kā arī sniedz atzinumus par citu institūciju izstrādātajiem normatīvo aktu projektiem;
- nodrošina dokumentu uzkrāšanu, uzskaiti, glabāšanu un izmantošanu saskaņā ar likumu "Par arhīviem";
- sagatavo Inspekcijas budžeta projektu;
- piedalās starptautisko līgumu sagatavošanā un izpildē.

INSPEKCIJAI IR ŠĀDAS TIESĪBAS:

- pieprasīt un bez maksas saņemt no fiziskajām un juridiskajām personām Inspekcijas uzdevumu izpildei nepieciešamo informāciju un dokumentus;
- atbilstoši kompetencei pārstāvēt Latvijas Republiku starptautiskajās organizācijās un pasākumos;
- lai nodrošinātu inspekcijas darbību, slēgt līgumus ar fiziskām un juridiskām personām;
- sniegt maksas pakalpojumus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- izveidot ekspertu padomes;
- organizēt speciālistu apmācību un kvalifikācijas novērtēšanu;
- īstenot citas normatīvajos aktos noteiktās tiesības.

INSPEKCIJAS DARBĪBU RAKSTUROJOŠIE GALVENIE DOKUMENTI:

- Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts;
- Kultūras pieminekļu uzskaites dokumentācija;
- Norādījumi par kultūras pieminekļu izmantošanu un saglabāšanu;
- Kultūras pieminekļu apsekošanas un pārbaudes akti;
- Administratīvā pārkāpuma protokoli;
- Atļaujas mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanai no Latvijas;
- Ar kultūras pieminekļu pārveidošanu saistītu projektu saskaņojumi un slēdzieni;
- Kultūras pieminekļu remontu, konservācijas un restaurācijas darbu atļaujas;
- Kultūras pieminekļu izpētes darbu atļaujas;
- Inspekcijas slēdzieni par kultūras pieminekļu un kultūrvēsturiskās vides pārveidošanas pieļaujamību;
- Kultūras pieminekļu aizsardzības zonu dokumentācija;
- Kultūras pieminekļu kultūrvēsturiskās vērtības noteikšanas akti;
- Slēdzieni par kultūras pieminekļu tehnisko stāvokli;
- Kultūrvēsturisko objektu materiālu fondi;

- Inspekcijas darba plāni, atskaites;
- Kultūras pieminekļu saglabāšanas projekti;
- Rakstiskas konsultācijas;
- Valsts kultūrpolitikas vadlīnijas “Nacionāla valsts”;
- Informatīvi dokumenti.

Kvalitātes rādītāji Inspekcijas gatavotiem dokumentiem:

- skaidra, vienvēidīga uzbūve;
- samērā īsa, koncentrēta, bet izsmelīga informācija;
- profesionāla terminoloģija, skaidra un laba valoda;
- profesionāla grafiskā un foto informācija;
- precīzi konstatētie un atspoguļotie fakti;
- dokumenta noformējuma atbilstība lietvedības principiem;
- digitalizējama informācija.

INSPEKCIJAS MISIJA:

Saglabāt kultūras mantojumu kā cilvēka dzīves kvalitātes nodrošinājuma nozīmīgu faktoru – apzināt, aizsargāt un iekļaut mūsdienu dzīves aprītē materiālo kultūras mantojumu, veicināt sabiedrībā kultūrvēsturisku vērtību izpratni.

GALVENIE INSPEKCIJAS DARBĪBAS VIRZIENI:

- Kultūras pieminekļu kontrole, kas saistīta ar vides pārveidošanu;
- Kultūras mantojuma popularizēšana un informācijas sniegšana;
- Kultūras vērtību apzināšana un uzskaitē;
- Kultūras pieminekļu glābšanas pasākumu finansēšana;
- Kultūras pieminekļu saglabāšanas pasākumu organizēšana.

INSPEKCIJAS ILGTERMIŅA MĒRĶIS:

Veidot un attīstīt sabiedrībai ērtu, profesionālu kultūras mantojuma aizsardzības valsts institūciju, kas saskaņā ar starptautiski atzītiem principiem, palīdz kultūras pieminekļu saimniekiem un lietotājiem kvalitatīvā vērtību saglabāšanā, kā arī aktīvi iestājas pret kultūrvēsturisko vērtību degradējošām aktivitātēm.

- Kultūras mantojuma lomas palielināšana, kā nozīmīgas sastāvdaļas cilvēka dzīves telpas kvalitātes un cilvēka dzīves kvalitātes veidošanā.
- Kultūras mantojuma saglabāšana nākamajām paaudzēm.
- Kultūras mantojuma kā tautsaimnieciska resursa izmantošana valsts ekonomiskajai attīstībai.
- Latvijas tēla veidošana ar kultūras mantojuma palīdzību.

ĪSTERMIŅA MĒRĶI:

- Svarīgākās nacionālās mantojuma daļas prioritāra apzināšana, izpēte, pasākumu organizēšana, kas pasargā to no izpostīšanas
- Īpašumtiesību sakārtošana – katram kultūras piemineklim savu atbildīgu saimnieku.
- Kultūras pieminekļu jauno saimnieku atbalsts ar tiesisko, finansiālo, mantojuma aizsardzības nozares vadīšanas mehānisma regulējošu noteikumu palīdzību. Atbalsta sniegšana iedzīvotāju līdzdalībai, jo sabiedrība ir tā, kas aizsargā savu mantojumu.
- Arhitektūras kā mākslas nozares attīstības veicināšana, lai mūsdienu arhitektūra nebojātu kultūras mantojumu, kā arī mantojums netraucētu mūsdienu arhitektūras attīstību.
- Kultūras matojuma jomā valsts un pašvaldību līmenī jāpanāk efektīga pakalpojumu sniegšana un sabiedrības uzticība.
- Atklātības, caurskatāmības un profesionālā līmeņa nostiprināšana, visās darbībās, kas saistītas ar kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti, uzskaiti, kultūras pieminekļu izmantošanas un saglabātības stāvokļa kontroli.

DARBĪBAS PRIORITĀTES:

- Ērta un pieejama informācijas sistēma.
- Kultūras pieminekļu izmaiņu kontrole.
- Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas pakalpojumu kvalitāte.
- Kultūras pieminekļu oriģinālsubstances un autentiskuma saglabāšana.
- Kultūrvēsturiskās vides kvalitāte. Mūsdienu izaicinājums – tilts starp kultūras mantojuma saglabāšanu un mūsdienu arhitektūru.

2. INSPEKCIJAS 2016. GADA DARBĪBAS REZULTĀTI

1. Inspekcija joprojām strādājusi samazināta finansējuma un samazināta strādājošo skaita apstākļos; ir veikta darba optimizācija, bet normatīvos aktos uzlikto pienākumu pilnīga izpilde nav iespējama. Tāpēc darbs tiek organizēts tā, lai kultūras mantojuma saglabāšanai svarīgākie un uz klientu apkalpošanu orientētie uzdevumi būtu prioritāri un tiktu izpildīti.
2. Inspektoru darba organizācijai, informācijas aprītei un darba izpildes kontrolei ir izveidota datu bāze, kurā pakāpeniski tiek ievadīta informācija par kultūras pieminekļu aktuālo saglabātības stāvokli. Datu bāze tiek pilnveidota atbilstoši Inspekcijas iespējām. Datu bāze nākotnē tiks iekļauta vienotā kultūras mantojuma informācijas sistēmā, kad tās izstrādei būs iespēja piesaistīt atbilstošu finansējumu.
3. Nodrošināta Inspekcijai ar likumu uzdoto galveno funkciju profesionāla, kvalitatīva uz ērtu klientu apkalpošanu vērsta izpilde.
4. Turpināts darbs pie administratīvo procedūru vienkāršošanas kultūras mantojuma aizsardzības jautājumu risināšanā.
5. Turpināts darbs pie informācijas sistēmas „Mantojums” izstrādāšanas. Atbilstoši Inspekcijas finansiālajām iespējām uzlabota informācijas sistēma kultūras pieminekļu kontroles darba nodrošināšanai.
6. Veicināta mūsdienu tehnoloģiju izmantošana kultūras mantojuma saglabāšanā.
7. Veicināts dialogs ar atbildīgajām institūcijām pašvaldībā par būvniecības procesu.
8. Izveidota sadarbība ar Būvniecības valsts kontroles biroju. Nodrošināta abu institūciju darbinieku zināšanu apmaiņa, veicot Rundāles pils apsekošanu, un sarīkots seminārs.
9. Veikti pasākumi sabiedrības izglītošanai par apdraudējumu arheoloģiskā mantojuma saglabāšanai, ko rada mantrači; izstrādāta komunikācijas koncepcija.
10. Sarīkotas Eiropas kultūras mantojuma dienas un to noslēdzošais pasākums – seminārs “Kultūrvēsturiskā ainava Latvijā”. Mantojuma dienas ir Eiropas Padomes iniciatīva, ko īsteno sadarbībā ar Eiropas Komisiju. Latvija tajās ik gadu piedalās kopš 1995. gada.
11. Sadarbībā ar Norvēģijas kultūras mantojuma direktorātu sarīkots seminārs “Vēsturisku ēku restaurācijas gaita un ilgtspējīga izmantošana”.
12. Sagatavots izdevums par restaurētajiem kultūras pieminekļiem Latvijā 2014-2015.
13. Turpināts darbs, lai Grobiņas arheoloģiskais komplekss kopā ar citiem Ziemeļeiropas pieminekļiem tiktu iekļauts UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā.
14. Turpināta Latvijas pārstāvniecība starptautiskās kultūras mantojuma aizsardzības organizācijās.
15. Veiksmīgi restaurācijas darbi norisinājušies un pabeigti šādos objektos:
  - a. Raiņa un Aspazijas muzeja ekspozīcijas vietu rekonstrukcija un restaurācija;
  - b. Kuldīgas Vecā rātsnama restaurācija;
  - c. Liepājas ostas noliktavas “Bezdelīga” restaurācija Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā
  - d. Jāņa Akuratera muzeja Rīgā atjaunošana un restaurācija;
  - e. Rīgas Sv. Marijas Magdalēnas Romas katoļu baznīcas zāles griestu un otrā stāva sienu apdares restaurācija;
  - f. ēku Rīgā, Miesnieku ielā 13, 15, 17 rekonstrukcija.
16. Nodrošināta dalība starptautiskā finansējuma apgūšanas un plānošanas procesā, tajā skaitā EEZ un Norvēģijas finanšu instrumenta un ERAF finansēto projektu ieviešanas uzraudzībā. Sadarbībā ar Kultūras ministriju nodrošināta starptautiskā finansējuma nākamā perioda plānošana nolūkā veicināt mūsdienīgas kultūras mantojuma saglabāšanas filozofijas ievērošanu finansējuma sadalē – ne tikai projekta juridiskā un birokrātiskā atbilstība, bet arī ilgtermiņa efekts un sabiedrības ieguvums pēc būtības.

PROBLĒMAS:

1. Izpratnes trūkums par kultūras un kultūras mantojuma jomas nozīmi Latvijas kā nacionālas valsts attīstībā ilgtermiņā.
2. Nepietiekams finansējums un strādājošo skaits kultūras mantojuma nozarē. Inspekcijai piešķirtā finansējuma apjoms un strādājošo skaits atpaliek no uzliktajiem pienākumiem, izpildāmā darba apjoma un atbildības – līdz ar to valsts nevar pilnībā izpildīt normatīvajos aktos paredzētos pienākumus.
3. Nepietiekams valsts finansiāls atbalsts kultūras pieminekļu īpašniekiem, Eiropas Savienības struktūrfondu atbalsta apjoms koncentrējas tikai atsevišķos objektos.
4. Bieži nekvalitatīvi veikti kultūras mantojuma uzturēšanas un atjaunošanas darbi.
5. Kultūras mantojuma saglabāšanai nepietiekami atbalstoša nodokļu politika.
6. Līdz ar administratīvā procesa ieviešanu pārāk birokratizēts vienkāršu lēmumu pieņemšanas process valstī.
7. Neefektīva zemes un īpašumu apgrūtinājumu sistēma valstī.

2.1. DARBĪBAS REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI

Saņemti un izvērtēti 9 326 iesniegumi un vēstules. Nosūtīti 6 302 dokumenti, kā arī:

- Saskaņots 1 229 būvprojekts, kas izstrādāts kultūras pieminekļiem vai objektiem, kas atrodas kultūras pieminekļu aizsardzības zonā;
- Izsniegtas 1 885 atļaujas kultūras pieminekļa vai aizsardzības zonas pārveidošanas darbiem.
- Izsniegtas 392 kultūras pieminekļa statusu apliecināšanas izziņas.
- Inspekcija nodrošinājusi Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes darbu. Pārskata gada laikā notikušas 22 Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes sēdes, sniegts atzinums par 106 jautājumiem.
- Valsts budžeta finansējums Kultūras pieminekļu izpētes, glābšanas un restaurācijas programmai ļāvis veikt darbus 122 objektos. Nodrošināta LR Saeimas piešķirtā mērķfinansējuma Rīgas Brāļu kapu ansamblim un Dobeles Livonijas ordeņa pilsdrupām izlietojuma kontrole. Veikta 3D skenēšana 15 objektos.
- izsniegtas 98 atļaujas un 102 izziņas mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanai no Latvijas Republikas.

2.2. AIZSARGĀJAMIE KULTŪRAS PIEMINEKĻI LATVIJĀ

Kultūras pieminekļu uzskaites jautājumu risināšanā 2016. gadā:

1. Svarīgākie darbības principi:
  - 1.1. Pēctecība, skaidra un precīza informācija;
  - 1.2. pietiekami apzināta un definēta kultūrvēsturiskā vērtība;
  - 1.3. garantijas saglabāšanas iespējas;
  - 1.4. noteikts apgrūtinājums – kontrolētai, uz saglabāšanu vērstai objekta lietošanai.
2. Problēmas
  - 2.1. Vispārēja īpašumtiesību sakārtošanas procesa rezultātā nemitīgi adrešu un īpašumtiesību precizējumi;
  - 2.2. Ierobežots, un nepietiekami precīzs kartogrāfiskais materiāls;
  - 2.3. Ievērojams precizējamās informācijas apjoms un nepietiekams finansējums;
  - 2.4. jāveic papildus, plašs vērtību apzināšanas un izpētes darba apjoms, nepietiekama apzināšanas jomā strādājošo skaita apstākļos.

2016. gada 31. decembrī valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā bija 8924 objekti šādā sadalījumā:

Arhitektūra	3485
Māksla	2713
Arheoloģija	2518
Pilsēt būvniecība	46
Industriālie	21
Vēsturiska notikuma vieta	141
Valsts nozīmes	5353
Vietējās nozīmes	3571

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauti 68 objekti.

No valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta izslēgti 9 objekti, kas zaudējuši kultūrvēsturisko vērtību.

Veiktas izmaiņas 29 objektiem, precizējot adresi, mainot vērtības grupu vai nosaukumu.

KULTŪRVĒSTURISKĀS VĒRTĪBAS NOTEIKŠANA RĪGAS VĒSTURISKAJĀ CENTRĀ UN TĀ AIZSARDZĪBAS ZONĀ:

Inspekcija un Rīgas pilsētas būvvalde izvērtē attīstības un ēku rekonstrukcijas projektus, ņemot vērā ēku, būvju un to atsevišķu elementu kultūrvēsturiskās vērtības līmeņus. Ja ēkai nav noteikts kultūrvēsturiskās vērtības līmenis, to nosaka Inspekcija (atbilstoši sešiem līmeņiem), saskaņojot ar Rīgas pilsētas būvvaldi un nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomi. Kultūrvēsturiskās vērtības līmeni Inspekcijā novērtē ar ekspertu metodi (Inspekcijas un neatkarīgu ekspertu pastāvīga komisija). Ekspertu vidējais novērtējums ir pamats Inspekcijas priekšlikumam par vērtības līmeni, kas tiek nosūtīts Rīgas pilsētas būvvaldei saskaņošanai.

Novērtētas 156 ēkas, no kurām:

- kultūrvēsturiski ļoti vērtīgas – 14
- Kultūrvēsturiski vērtīgas – 87
- Ēkas ar nelielu kultūrvēsturisku vērtību – 15
- Ēkas bez kultūrvēsturiskas vērtības – 26
- Vidi degradējošas ēkas – 13

Novērtēts arī atsevišķs elements:

- Ielas frontes fasādes fragments ar nelielu kultūrvēsturisku vērtību – 1

Saskaņā ar 2013. gada grozījumiem Rīgas domes 07.02.2006. saistošajos noteikumos Nr. 38 „Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” Inspekcijā tiek veikta secīga teritoriju fragmentos ar atšķirīgiem apbūves noteikumiem ietilpstošās apbūves kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa novērtēšana (Saistošo noteikumu Nr. 38 617.punkts).

2016. gadā noteikts kultūrvēsturiskās vērtības līmenis 5 teritoriju fragmentiem ar atšķirīgiem apbūves noteikumiem. Novērtētas 49 būves (administratīvais process pabeigts).

2016. gadā norisinājušās 5 *Kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa ekspertu padomes* sēdes, izvērtēti 4 jautājumi (administratīvā akta apstrīdējumi – 3, Rīgas pilsētas būvvaldes nesaskaņotie – 1).

KULTŪRVĒSTURISKU OBJEKTU APSEKOŠANA

1. Apsekošanas mērķis:
  - 1.1. vērtību noskaidrošana /konstatācija/;
  - 1.2. saglabātības stāvokļa pārbaude /konstatācija/;
  - 1.3. veikto pārveidojumu pārbaude /fiksācija/;
  - 1.4. iespējamo bojājumu pārbaude/noskaidrošana, fiksācija/.
2. Apsekošanas dokumentu noformēšanas mērķis:
  - 2.1. kultūrvēsturisku vērtību dokumentēšana;
  - 2.2. objekta saglabātības stāvokļa dokumentēšana;
  - 2.3. izmaiņu dokumentēšana;
  - 2.4. pierādījumu komplektēšana.
3. Apsekošanas dokumentācijas jēga:

- 3.1. dokuments lēmumu pieņemšanai, ko izmanto, vai nākotnē izmantos plašs profesionāļu loks;
- 3.2. palīgs saimniekam objekta saglabāšanā; klientam saprotama un noderīga informācija.

Saskaņā ar Inspekcijas nolikuma 2.1. punktu, īstenojot valsts kontroli par to, kā tiek ievēroti kultūras pieminekļu aizsardzības, izmantošanas, uzskaites un restaurācijas noteikumi, un saskaņā ar nolikuma 2.7. punktu, veicot reģionos valsts aizsardzībā esošo saimnieciskās darbības apdraudēto kultūras pieminekļu apsekošanu, kopumā 2016. gadā pārbaudīti 3121 objekti, par to sagatavojot vizuālās apsekošanas aktus. 2016. gadā organizēti kultūras pieminekļu pārbaudes braucieni, kuru laikā:

- sagatavots 3121 kultūras pieminekļu pārbaudes akts;
- 59 gadījumos ierosināta administratīvā pārkāpuma lietvedība;
- kultūras pieminekļu īpašniekiem/valdītājiem izsniegti 1166 norādījumi par objektu saglabāšanu un izmantošanu.

KULTŪRAS PIEMINEKĻA SAGLABĀTĪBAS STĀVOKLI RAKSTUROJOŠI RĀDĪTĀJI:

1. Kultūras pieminekļa saglabātības stāvoklis ar šādiem raksturojošiem rādītājiem:
  - 1.1. Autentiskuma saglabātības pakāpe /īpaši oriģinālsubstances apjoms, kvalitāte/;
  - 1.2. Tehniskais stāvoklis, iespējamie draudi;
  - 1.3. Objekta vērtībai atbilstošs lietojums /funkcija/;
  - 1.4. Objekta ikdienas kopšana /sakoptība/;
  - 1.5. Vēsturiskā patina.
  - 1.6. Veikto pārveidojumu atbilstība kultūras mantojuma mūsdienu saglabāšanas filozofijai, zinātniska izpēte, kvalitatīva profesionāla konservācija un restaurācija, jauni kvalitatīvi uzslāņojumi, kas rada pievienotu vērtību.
  - 1.7. Vizuālais tēls.

Kultūras pieminekļu saglabātības stāvokli vizuāli novērtē Inspekcijas reģionālo nodaļu inspektori, regulāri veicot objektu apsekojumus. Kultūras pieminekļu saglabātības stāvoklis (%) 2016. gadā:

	Kurzeme	Latgale	Vidzeme	Zemgale	Rīga	KOPĀ
Labs	36.5	56.4	19.4	10.4	40.4	33.8
Apmierinošs	57.5	41.1	68.5	78.8	50.1	57.9
Gājis bojā	0.7	0.1	0.3	0.0	0.3	0.3
Avārijas	0.3	0.3	3.7	0.6	1.1	1.3
Neapmierinošs	5.0	2.1	8.1	10.3	8.0	6.7

NORMATĪVO AKTU IZSTRĀDE

Kā saskaņošanas dalībnieks Inspekcija bijusi šādu ārējo tiesību aktu izstrādē:

- Ministru kabineta 2016. gada 5. jūlija noteikumi Nr.428 „Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. decembra noteikumos Nr. 1171 „Noteikumi par Latvijas ūdeņu izmantošanas kārtību un kuģošanas režīmu tajos””
- Ministru kabineta 2016. gada 1. marta noteikumi Nr.133 „Kārtība, kādā fiziskai personai tiek izsniegta atļauja niršanai ierobežotās teritorijās un tiek maksāta valsts nodeva par atļaujas izsniegšanu”
- Likumprojekts “Rīgas Svētā Pētera baznīcas likums” (Nr. 856/Lp12) Eiropas Padomes konvencija par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar kultūras priekšmetiem (*riedoklis par plānoto konvencijas izstrādi*)
- Ministru kabineta 2016. gada 9. augusta noteikumi Nr.527 „Noteikumi par administratīvā pārkāpuma protokola veidlapu paraugiem un veidlapu izgatavošanas un izmantošanas kārtību” Ministru kabineta rīkojumu projekti par valsts nekustamo īpašumu atsavināšanu
- Likums “Grozījumi Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likumā” (*pieņemts 27.04.2017.*)

Atbildīga par izstrādi:

- Likums “Grozījumi likumā “Par kultūras pieminekļu aizsardzību”” (*pieņemts 07.04.2016.*)
- Ministru kabineta 2016. gada 20. decembra noteikumi Nr.846 “Noteikumi par kultūras pieminekļu, tajā skaitā valstij piederošo senlietu, mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanu no Latvijas un ievešanu Latvijā”
- Ministru kabineta 2016. gada 1. novembra noteikumi Nr.708 “Noteikumi par valsts nodevu par kultūras pieminekļu, tajā skaitā valstij piederošo senlietu, pagaidu izvešanu un mākslas un antikvāro priekšmetu pilnīgu izvešanu un pagaidu izvešanu no Latvijas”
- Ministru kabineta 2017. gada 22. augusta noteikumi Nr.488 “Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas publisko maksas pakalpojumu cenrādis”

3. VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2497220	2323449	2326501
1.1.	dotācijas	2356851	2306663	2310750
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	19728	16786	15751
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	33337		
1.4.	Pārējie ieņēmumi	87199		
2.	Izdevumi (kopā)	2501373	2323449	2343245
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	2462681	2226374	2272581
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1758775	1583988	1599459
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	469006	428386	464922
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	234900	214000	208200
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	38024	97075	68323
2.3.	dažādi izdevumi			
2.4.	pārējie citur neklasificētie izdevumi	668		2341

**KULTŪRAS PIEMINEKĻU GLĀBŠANAS, IZPĒTES UN RESTAURĀCIJAS
PROGRAMMAS IZPILDE**

Valsts budžeta finansējums Kultūras pieminekļu izpētes, glābšanas un restaurācijas programmai ļāvis veikt darbus 122 objektos. Nodrošināta LR Saeimas piešķirtā mērķfinansējuma Rīgas Brāļu kapu ansamblim un Dobeles Livonijas ordeņa pilsdrupām izlietojuma kontrole. Veikta 3D skenēšana 15 objektos.

Kurzemes reģions	
Liepājas Sv.Jāzepa Romas katoļu baznīcas jumta seguma remonts	11 000,-
Aizputes Sv.Jāņa luterāņu baznīcas tehniskā apsekošana	1900,-
Dundagas luterāņu baznīcas krucifiksa restaurācijas 2. daļa	2100,-
Spāres luterāņu baznīcas grīdas atjaunošanas 2. posms	8000,-
Puzes luterāņu baznīcas glābšanas darbi mitruma novēršanai uz ārsienām	4000,-
Lipaiķu luterāņu baznīcas drenāžas ierīkošana, lietūsūdens notek sistēmas ierīkošana	2000,-
Piltenes luterāņu baznīcas torņa spices glābšana	4000,-
Stendes luterāņu baznīcas žoga stabu atjaunošana	4000,-
Landzes luterāņu baznīcas griestu un sienu apdares atjaunošana	9900,-
Lipaiķu luterāņu baznīca fasādes restaurācija	2000,-
Brīņķu Pedvāles muižas apbūves daļas "Kalpu māja" jumta un skursteņu restaurācija	15 000,-
Virspilskunga tiesas nama Kuldīgā konstrukciju atjaunošana	5000,-
Padures muižas kungu mājas ZA fasādes kāpņu atjaunošana	5000,-
Tāšu muižas kompleksa skursteņu atjaunošana	5000,-
Pastendes muižas pils R puses kāpņu atjaunošana	3400,-
Pastendes muižas pils pagrabstāva un pamatu tehniskā izpēte	1000,-
Kubeles skolas restaurācijas projekta izstrāde	4000,-
Lielīvandēs muižas klēts ēkas tehniskā apsekošana	1000,-
Grīvaišu kroga avārijas stāvokļa novēršana	5000,-
Latgales reģions	
Balvu luterāņu baznīcas jumta seguma atjaunošana, konstrukciju remonts	10 000,-
Rušonas katoļu baznīcas uzmērījumu un rekomendāciju sagatavošana	3000,-
Dricēnu katoļu baznīcas fasādes apmetuma izpēte	2500,-
Rozentovas katoļu baznīcas gleznas "Kristus pie krusta un Sv.Marija Magdalēna" restaurācijas 2. kārtā	1200,-
Lauderu pareizticīgo baznīcas virsaltāra kupola jumta seguma un koka konstrukciju atjaunošana	11 000,-
Landskoronas katoļu baznīcas skārda jumta seguma un koka konstrukciju rekonstrukcija sakristejas telpai	10 000,-
Kalupes katoļu baznīcas bojātā un zudušā dekoratīvā ornamenta restaurācija - rekonstrukcija	3500,-
Līksnas katoļu baznīcas jumta konstrukciju pastiprināšanas un jumta seguma nomaiņas būvprojekta izstrāde	5000,-
Bukmuižas katoļu baznīcas gleznas "Svētais Jāzeps ar bērnu" rāmja restaurācija	3000,-
Piedrujas katoļu baznīcas arhitektoniski mākslinieciskā invernārizācija	4500,-

Indricas katoļu baznīcas skārda jumta seguma atjaunošana (tīrīšana, gruntēšana)	7000,-
Tilžas katoļu baznīcas logu konstrukciju restaurācija	5400,-
Rikavas katoļu baznīcas sānu un gala fasāžu atjaunošana	15 000,-
Malnavas katoļu baznīcas feretrona ar gleznām restaurācijas 2.kārta	700,-
Krāslavas katoļu baznīcas sakristejas gleznojumu restaurācija	15 000,-
Aleksandra Ņevska pareizticīgo baznīcas Daugavpilī arhitektoniski mākslinieciskā invernārizācija	1900,-
Krāslavas katoļu baznīcas fasāžu apsekošana	2000,-
Arendoles muižas kungu mājas lieveņa koka detaļu restaurācija	5000,-
Dzīvojamās ēkas Rēzeknē, Latgales ielā 65A logu inventarizācija un atjaunošanas projekta izstrāde	2000,-
Preiļu muižas pils vējtvera restaurācija	13 000,-
Ludzas pilsdrupu konservācija	15 000,-
Preiļu muižas staļļa avārijas situācijas novēršanas 2. kārta	7000,-
Dzīvojamās ēkas Rēzeknē, 18. novembra ielā 26 lietussūdens kanalizācijas un drenāžas montāža	2400,-
Daņilovkas izpostīto senkapu sakopšana	3000,-
Rīgas reģions	
<i>Rīgas Brāļu kapu ansambļa restaurācija (LR Saeimas mērķfinansējums)</i>	1000,-
Alojas luterāņu baznīcas jumta atjaunošana, tehniskais apsekojums	2192,-
Mālpils luterāņu baznīcas jumta pirmā stāva pārseguma atjaunošana, fasādes remonts, notekūdeņu sistēmas maiņa, siltināšana	9000,-
Rīgas Vecās Sv.Ģertrūdes luterāņu baznīcas ērģeļu restaurācijas 2. posms	7000,-
Bulduru luterāņu baznīcas fasādes atjaunošana	2500,-
Jaunpils luterāņu baznīcas ēkas izpēte, tehniskā stāvokļa apsekojums, glābšanas darbu uzskaitē	2000,-
Ķemeru luterāņu baznīcas interjera restaurācija	5000,-
Grebenščikova vecticībnieku draudzes ēkas ikonas "Sv.Hutinas Varlāms ar dzīves ainām" restaurācija	2500,-
Rīgas Marijas Magdalēnas katoļu baznīcas draudzes zāles griestu apdares restaurācija	12 000,-
Rīgas Sv. Jāņa luterāņu baznīcas zelmiņa un DR fasādes renovācija	15 000,-
Limbažu luterāņu baznīcas logu restaurācijas 2. kārta	5000,-
Baltezera (Ādažu) luterāņu baznīcas dekoratīvo kalķakmens kaluma dekoru (vāžu) atjaunošana	3500,-
Rīgas Sv. Jēkaba katoļu baznīcas jumta avārijas stāvokļa novēršana	7000,-
Rīgas Sv. Jāņa luterāņu baznīcas vēsturisko akmens materiālu izpēte	780,-
Rīgas Latviešu biedrības nama kamīnu zāles logu restaurācija	3000,-
Rīgas Brāļu kapu ansambļa restaurācija	36 000,-
Salaspils koncentrācijas nometnes vietas memoriāla restaurācija un uzturēšana	36 000,-

Durbes muižas kalpu mājas pārsegumu un jumta glābšana	15 000,-
Dzīvojamās ēkas (Mencendorfa nama) jumta un fasādes restaurācijas projekta izstrāde	3811,5
Hartmaņa muižiņas ēkas un deju zāles jumta seguma atjaunošana	5000,-
Rīgas Doma baznīcas ērģeļu prospekta restaurācijas 3., 4., 5. etaps	6574,-
Vidzemes reģions	
Āraišu luterāņu baznīcas interjera atjaunošana	6000,-
Dzērbenes luterāņu baznīcas zvana torņa malu remonts	6000,-
Burtnieku luterāņu baznīcas D puses jumta remonts	5000,-
Palsmanes luterāņu baznīcas pamatu tehniskā ekspertīze un ģeotelpiskā izpēte	3600,-
Šaursliežu dzelzceļa līnijas Gulbene-Alūksne Kalnienas stacijas logu, grīdas, fasādes atjaunošana	2000,-
Sīleņu dzīvojamās rījas ēkas restaurācija	10 000,-
Oleru muižā sienu gleznojumu restaurācija	4000,-
Valtenberģu muižas pils arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija	2300,-
Gaujienas jaunās pils ģeotelpiskā izpēte, projekta izstrāde	5000,-
Ratnīcas-Staļļa Cēsīs jumta atjaunošana	1000,-
Raunas viduslaiku pils konventa ēkas pagalma Z sienas konservācija	9000,-
Cesvaines pils Balles zāles logu/durvju 2 komplektu restaurācija	3500,-
Cesvaines pils Z lodžijas velvju gleznojumu glābšanas 2. kārtā	8000,-
Cēsu viduslaiku pils 3. priekšpils mūra fragmentu konservācija	4000,-
Cēsu vecās un jaunās pils apbūves ansamblis ar parku fasādes sienu bojājumu novēršana	3000,-
Lielstraupes zirgu pasta stacijas kantora ēkas atjaunošana	8000,-
Stāmerienas pils balkona konservācija	5000,-
Ungurmuižas apbūves klēts avārijas stāvokļa novēršana	1000,-
Rakstnieka R. Blaumaņa dzīves vietas Braki labības klēts un zirgu staļļa niedru jumta atjaunošana	8000,-
Zemgales reģions	
<i>Kāpņu atjaunošana Dobeles Livonijas ordeņa pils kompleksā (LR Saeimas mērķfinansējums)</i>	7000,-
Krustpils pils balkona jumta seguma remonts, C korpusa tehniskā izpēte	5400,-
Bauskas pilsdrupu Z sienas sektora mūra konservācija	7000,-
Kapa pieminekļa O. Kalpakam restaurācija	3000,-
Mežmuižas luterāņu baznīcas Z puses fasādes atjaunošana	7000,-
Sv. Jura katoļu baznīcas Jelgavā krustu fiksācija un avārijas stāvokļa novēršana	10 000,-
Asares luterāņu baznīcas 3 logu restaurācija	3000,-
Ērberģes luterāņu baznīcas ērģeļu luktu restaurācija	2000,-
Gostiņu luterāņu baznīcas jumta seguma nomaiņa (3. kārtā), torņa kupols)	10 000,-
Jēkabpils Uniātu baznīcas jumta remonts sānu jomam	10 000,-
Zaļenieku luterāņu baznīcas fasādes vienkāršotā renovācija	10 000,-
Neretas luterāņu baznīcas ēkas kontrforsu un pamatu cokolu	10 000,-

remonts	
Aizkraukles luterāņu baznīcas zvanu torņa remonts	5108,-
Bauskas Sv.Gara luterāņu baznīcas lūgšanu sola restaurācija	220,-
Kaucminde muižas portika atjaunošana	15 000,-
Abgunstes muižas dzīvojamās ēkas tekņu un notekreņu remonts	3000,-
Bauskas pilsdrupas ar parku Z sienas sektora mūra konservācija	7000,-
Vecauces muižas pils torņa kāpņu, torņa konstrukciju un fasāžu atjaunošana	10 000,-

4. INFORMĀCIJA PAR PAKALPOJUMIEM

1. Objekta atbilstības valsts aizsargājama kultūras pieminekļa statusam noteikšana;
2. Informācijas sniegšana par valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem;
3. Atļauja izpētes darbiem;
4. Teritorijas attīstības plānošanas dokumentu un zemes ierīcības projektu atbilstības kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām novērtējums;
5. Nosacījumi - kultūras pieminekļu aizsardzības prasības kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu pārveidošanai (uzziņa);
6. Saskaņojums ar kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu pārveidojumiem saistītai dokumentācijai;
7. Atļauja saimnieciskās darbības veikšanai kultūras pieminekļī un tā aizsardzības zonā (kultūras pieminekļa un tā vides pārveidojumiem);
8. Atzinums par veikto darbu atbilstību Inspekcijā saskaņotam projektam vai Inspekcijas izsniegtai darbu atļaujai;
9. Atzinums par kultūras pieminekļa saglabāšanu un izmantošanu atbilstoši kultūras pieminekļu aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām;
10. Kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa noteikšana ēkām (būvēm un to atsevišķiem elementiem) Rīgas vēsturiskajā centrā un tā aizsardzības zonā;
11. Kultūras pieminekļa kultūrvēsturiskās vērtības noteikšana, lai noteiktu atlīdzību par kaitējumu, kas tam nodarīts;
12. Finanšu līdzekļu piešķiršana kultūras pieminekļu izpētei un publiski pieejamu valsts nozīmes kultūras pieminekļu konservācijai un restaurācijai;
13. Atļauja kultūras pieminekļa, tajā skaitā valstij piederošas senlietas, pagaidu izvešanai un mākslas un antikvāro priekšmetu pilnīgai izvešanai un pagaidu izvešanai no Latvijas;
14. Nelikumīgi izvesto kultūras priekšmetu atdošanas procedūras organizēšana;
15. Lēmums par pirmpirkuma tiesību izmantošanu uz valsts nozīmes kultūras pieminekli;
16. Restaurācijas kvalifikācijas novērtēšana;
17. Konsultācijas kultūras pieminekļu aizsardzības jautājumos.

4.2. MAKSAS PAKALPOJUMI

1. Saskaņā ar Ministru kabineta 2016. gada 1. novembra noteikumiem Nr. 708 „Noteikumi par valsts nodevu par kultūras pieminekļu, tajā skaitā valstij piederošo senlietu, pagaidu izvešanu un mākslas un antikvāro priekšmetu pilnīgu izvešanu un pagaidu izvešanu no Latvijas”, Inspekcija izsniedz atļaujas kultūras priekšmeta izvešanai no Latvijas Republikas;
2. Saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 22. augusta noteikumiem Nr. 488 „Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas publisko maksas pakalpojumu cenrādis”, Inspekcija sniedz šādus maksas pakalpojumus:
  - izziņa par to, ka mākslas vai antikvārais priekšmets neietilpst tajā mākslas un antikvāro priekšmetu kategorijā, kuru izvešanai vai pagaidu izvešanai no Latvijas Republikas ir nepieciešama Inspekcijas atļauja;

- eksperta vizīte un kultūras priekšmeta apskate tā atrašanās vietā ārpus Inspekcijas telpām;
- Inspekcijas arhīva dokumenta elektrogrāfiskās kopijas izgatavošana (kopēšana);
- Inspekcijas arhīva dokumenta digitālās kopijas izgatavošana (skenēšana).

4.3. PASĀKUMI, KAS VEIKTI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI

- Lai sekmētu Inspekcijas funkciju efektīvāku īstenošanu, veikta Inspekcijas ierēdņu darbības un tās rezultātu novērtēšana.
- Inspekcijas apmeklētāju ērtībai Pils ielā 20 darbojas Klientu apkalpošanas centrs.
- Lai pieņemtu objektīvu lēmumu, nozīmīgākajos kultūras pieminekļu pārveidošanas gadījumos rīkotas profesionāļu diskusijas, iesaistot arī sabiedriskās organizācijas.

5.PERSONĀLS

	01.2016.	12.2016.
STRĀDĀJOŠO SKAITS	93	97
VALSTS IERĒDŅI	35	38
DARBINIEKI	58	59

IZGLĪTĪBA:

AUGSTĀKĀ	81
t.sk. DOKTORA GRĀDS	5
NEPABEIGTA AUGSTĀKĀ	3
VIDĒJĀ SPECIĀLĀ	12
VIDĒJĀ	1

PERSONĀLA MAINĪBA

2016. gadā no darba Inspekcijā atlaisti 7 darbinieki, savukārt darbā pieņemti 12 strādājošie (t. sk. 6 ierēdņi un 6 darbinieki).

Personu skaits, ar ko pārtrauktas darba attiecības	7
t.sk. ierēdņi	4
t.sk. darbinieki	3

SADALĪJUMS PA VECUMA UN DZIMUMA GRUPĀM:

VECUMS	SIEVIETES	VĪRIEŠI
20 – 29	10	4
30 – 39	13	4
40 – 49	14	3
50 – 59	16	5
60 – 69	17	10
70 gadi un vairāk	0	1
KOPĀ	70	27

Vidējais Inspekcijā strādājošo vecums – 42.56 gadi.

5.1. PERSONĀLA KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANAS PASĀKUMI

Inspekcijas darbinieki turpina mācības augstākās izglītības iestādēs, tai skaitā doktorantūrā.

2016. gadā Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas nodarbināto profesionalitātes celšanas pasākumi un īstenotās mācības:

- Mācību kurss “Personāla plānošana, piesaiste un atlase” (divi darbinieki);
- Konference “Publiskie iepirkumi 2016” (viens darbinieks);

- Seminārs “Aizliegtas vienošanās un korupcijas riski publiskajos iepirkumos” (viens darbinieks);
- Lekciju kurss “Pareiza un moderna rakstu valoda – korektora padomi” (viens darbinieks);
- Mediju apmācības “Komunikācija ar masu medijiem. Organizācijas mērķu sasniegšana. Tēla veidošana” (darbinieki);
- Foto kursi arhitektūras ekspertiem (10 darbinieki).

Ierobežoto finanšu līdzekļu dēļ Inspekcija nevar pilnībā nodrošināt visu darbinieku mācību vajadzības, līdz ar to izglītošanās atkarīga no pašiniciatīvas.

6. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

KULTŪRAS MANTOJUMA POPULARIZĒŠANA: DISKUSIJAS, SEMINĀRI, KONFERENCES, SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU

- Sarīkotas ikgadējās Eiropas Kultūras mantojuma dienas un to noslēdzošais pasākums – seminārs “Kultūrvēsturiskā ainava Latvijā”. Pasākumu laikā interesentiem bija iespēja apmeklēt 56 kultūras mantojuma objektus. Sagatavots un izdots mantojuma dienām veltīts bezmaksas izdevums.
- Sadarbībā ar Norvēģijas kultūras mantojuma direktorātu sarīkots seminārs “Vēsturisku ēku restaurācijas gaita un ilgtspējīga izmantošana”.
- Sagatavots izdevums par restaurētajiem kultūras pieminekļiem Latvijā 2014-2015.
- Veikti pasākumi sabiedrības izglītošanai par apdraudējumu arheoloģiskā mantojuma saglabāšanai, ko rada mantrači; izstrādāta komunikācijas koncepcija.
- Inspekcija iesaistījās Latvijas Lauku tūrisma asociācijas „Lauku ceļotājs” projektā „Latviskais mantojums”.
- Dalība nodibinājuma “Rietumu Bankas labdarības fonds” projektu konkursa „Sakrālās arhitektūras un mākslas mantojuma saglabāšana” pieteikumu izvērtēšanā.
- Uzturēts Inspekcijas konts sociālajā saziņas tīklā: www.twitter.com/Mantojums un www.Facebook.com/mantojums.
- Inspekcijas lēmumu pieņemšanā ir iesaistīti arī nozares profesionālo organizāciju pārstāvji, zinātnes un augstāko mācību iestāžu pārstāvji, kuri darbojas Inspekcijas ekspertu padomēs, pie tam darbs ekspertu padomēs tiek veikts bez atlīdzības.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS 2016

Eiropas kultūras mantojuma dienas (Mantojums dienas) ir starptautisks pasākums, ko starptautiskā līmenī koordinē Eiropas Padome un Eiropas Komisija. Tās kopš 1984. gada notiek ik gadu nu jau 49 Eiropas valstīs. Mantojuma dienas Latvijā koordinē Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija (Inspekcija), pateicoties Valsts Kultūrkapitāla fonda finansiālam atbalstam. Pasākumus objektos rīko pašvaldības un objektu īpašnieki.

Atsaucoties Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas aicinājumam, otrajā septembra nedēļas nogalē kultūras pieminekļu saimnieki visā Latvijā, rīkojot īpašus pasākumus, ļāva iepazīt savā valdījumā esošos objektus. Pasākumu laikā interesentiem bija iespēja apmeklēt 56 kultūras mantojuma objektus. Sadarbībā ar Turaidas muzejrezervātu un Francijas institūtu Latvijā sarīkots Mantojuma dienu noslēdzošais pasākums - seminārs “Kultūrvēsturiskā ainava Latvijā”, izstrādājot semināra rezolūciju, kas piedāvā pamatnostādnes kultūrainavas kvalitātes nodrošināšanai.

Pateicoties Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstam šogad sagatavots un izdots izdevums „Eiropas kultūras mantojuma dienas 2016. Kultūrvēsturiskā ainava Latvijā” (2000 eks.) un interesentiem tas izplatīts bez maksas.

No piešķirtajiem līdzekļiem atbalstīta reģionu centrālo pasākumu norise - pasākumi “Āraišu ainava” Āraišu ezerpilī un tā apkārtnē, “Ainavu stāsti Krimuldas muižā”, Slutišķu vecticībnieku sādžas un Višķu ezera ainavu telpai veltīti pasākumi Daugavpils novadā: “Atvērto durvju dienas Slutišķu vecticībnieku sētā, koncerts un izstāde “Maskovskas ainava – garīgās iedvesmas avots”, “Vakarēšana Ambeļos”,

“Eiropas kultūras mantojuma dienas Dobeles pilskalnā”, J. Rozentāla gleznotajām Saldus pagasta ainavām veltīts pasākums viņa dzimtajās mājās “Bebri”.

LATVIJAS ARHITEKTŪRAS MUZEJS

Pārskata gada laikā saņemti un muzeja pamatkrājumā iekļauti 630 priekšmeti.

Finansiāli novērtēti 630 muzeja krājuma priekšmeti.

Izstādēs eksponēti 27 muzeja krājuma priekšmeti.

Starptautiskās izstādēs – Venēcijas Arhitektūras biennālē – eksponēti 3 muzeja krājuma priekšmeti.

Publicēta 1 muzeja darbinieku sagatavota zinātniski pētnieciska monogrāfija un 16 pētnieciskas publikācijas.

Muzejs apmeklētājiem bija atvērts 254 dienas, 2043 stundas.

Muzejā notikusi 1 muzeja organizēta lekcija: Sergejs Padalko (Sanktpēterburga), “Jaunā Pēterburga. Apjomi un telpas”.

Muzejā notikušas 6 izstādes, no tām 5 atklātas pārskata periodā:

“Igaunijas kultūras plakāts 2015” (01.12.2015 - 15.01.2016);

Edītes Pauls-Vīgneres darbu izstāde “Krāsu erotika” (21.01.2016 - 11.03.2016);

“AlterSPb: Pilsēta un publiskā telpa” (18.03.2016 - 13.05.2016);

Izstāžu cikla “Rīga, kuras nav. Kartes un plāni” otrā izstāde “Zilās Rīgas zaļie ķīļi” (21.05.2016 - 12.09.2016);

“Karogs pārmaiņām” (10.09.2016 - 07.10.2016);

“Kraukļa ligzda” (13.10.2016 - 13.01.2017).

Ārpus muzeja atklātas ceļojošas izstādes 3 dažādās vietās:

“Nordic ID” (Ziemeļu Ministru padomes birojā Rīgā (02.01.2016 - 31.03.2016),

Narva Vocational Training Centre telpās Narvā (01.06.2016 - 31.08.2016));

“Rīgas arhitektam Johanam Danielam Felsko - 200 gadi” (Rīgas Valsts 2. ģimnāzija (04.02.2016 - 19.02.2016)).

7. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Inspekcijas starptautiskās sadarbības aktivitāti nosaka mērķis dot ieguldījumu Latvijas un citu valstu kultūras mantojuma saglabāšanā un aizsardzībā, tai skaitā kultūras daudzveidības aizsardzībā. Inspekcija uzskata, ka starptautiskajai sadarbībai jābūt pastāvīgam, abpusējam mācību procesam, no kura ieguvēji ir visas iesaistītās personas, bet rezultāti – ilgtermiņā.

Inspekcijas starptautiskā sadarbība notiek trīs stratēģiskos virzienos: 1) darbs Baltijas jūras valstu kultūras mantojuma uzraudzības grupā, kuras ietvaros tiek realizēti reģionālie projekti, kā arī divpusēja sadarbība; 2) Zinātniskā sadarbība – dalība starptautiskos zinātniskos projektos, kā arī divpusēja sadarbība; 3) Sadarbība starptautisko finanšu instrumentu ieviešanā – Eiropas struktūrfondu un Eiropas Ekonomiskās Zonas finanšu instrumenta.

Nozīmīgākās aktivitātes/paveiktais:

- dalība Eiropas kultūras mantojuma direktoru sadarbības tīklā (forumā);
- dalība Eiropas kultūras mantojuma dienu koordinātoru tīklā;
- dalība Eiropas Mantojuma zīmes koordinātoru sadarbības tīklā;
- dalība Eiropas Padomes kultūras mantojumu politiku sadarbības tīklā HEREIN;
- dalība Eiropas Arheologu konsīlijā;
- Baltijas jūras valstu kultūras mantojuma uzraudzības grupā, kur darbs tiek organizēts apakšgrupās: „Zemūdens mantojums”, „Piekrastes mantojums” (pārstāv Jūrmalas muzejs), “20. gadsimta arhitektūras mantojums”. 2016. gadā notikušas vairākas sanāksmes, kurās Latvija aktīvi iesaistījās, 2016. gada septembrī notika 6. Baltijas jūras valstu Forums Ķīlē, Vācijā, kurā piedalījās pārstāvji no Latvijas, kā arī lektors no Latvijas J. Lejnieks sniedza lekciju;
- dalība Eiropas Savienības darba grupās “Eiropas Savienība un kultūras mantojums” par kultūras mantojuma ietekmes palielināšanu Eiropas Savienības politikas prioritātēs, kā arī nolūkā veicināt dalībvalstu ekspertu pieredzes apmaiņu;
- tiek gatavota nominācija Pasaulē mantojuma sarakstam “Grobiņas arheoloģiskais ansamblis”;
- dalība Eiropas Komisijas darba grupā “Kultūras mantojuma līdzdalības pārvaldība”;
- dalība starptautiskā finansējuma apgūšanas un nākamā perioda plānošanas procesā, tajā skaitā EEZ un Norvēģijas finanšu instrumenta un ERAF finansēto projektu ieviešanas uzraudzībā;
- dalība Eiropas Komisijas ekspertu darba grupā nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanai;
- dalība Eiropas Komisijas Taksācijas un muitas savienības Ģenerāldirektorāta 21. sanāksmē par kultūras priekšmetu izvešanu un atgriešanu;
- dalība Eiropas Komisijas Iekšējā tirgus un industriju Ģenerāldirektorāta ekspertu sanāksmē par kultūras priekšmetu atgriešanas moduļa izveidi iekšējā tirgus informācijas sistēmā;
- dalība Starptautiskās Holokausta piemiņas alianses Muzeju un memoriālu darba grupā;
- turpinās sadarbība informācijas un pieredzes apmaiņā ar Lietuvas un Igaunijas kultūras mantojuma pārvaldes iestāžu speciālistiem (Baltijas mantojuma komiteja).

2017.GADA PRIORITĀTES

- Uzsākt kultūras pieminekļu aizsardzības darba pārkārtošanu /vairāk uzticoties tiem, kam ir pieredze un zināšanas, un, kas atrodas vistuvāk piemineklim; arvien vairāk radīt situāciju, ka ekonomiski izdevīgāk ir pieminekli saglabāt, nevis postīt un Inspekcijai koncentrēt uzmanību nozīmīgākā mantojuma saglabāšanai, kā arī padomiem un konsultācijām/. Sākt virzīt priekšlikumu, lai Inspekciju līdz 2018. gadam pārveidotu par Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi;
- Izstrādāt Inspekcijas darbības stratēģiju 2017. – 2019. gadam;
- 2017. gadā veikt īpašu uzmanību:
  - apdraudētā stāvoklī esošu kultūras pieminekļu neatliekamiem glābšanas pasākumiem;
  - vēsturisku notikumu vietām;
  - norvēģu finanšu instrumenta atbalstīto projektu restaurācijas darbu pabeigšanai;
  - ar Latvijas simtgades svinībām saistītu pasākumu plānošanai un gatavošanai,
  - kustamu kultūras vērtību aprites jautājumu sakārtošanai;
  - Eiropas Savienības struktūrfondu jaunā perioda finansējuma apgūšanas atbalstam;
  - speciālistu kvalifikācijai un konsultatīvu, labas prakses pieminekļu kopšanas un restaurācijas metodikas materiālu izdošanai. Ēku kompleksu M. Pils ielā 17,19,21 un Pils ielā 20, 22 veidot par materiālā kultūras mantojuma kompetenču centru;
- Turpināt veidot informācijas sistēmu „MANTOJUMS”, kurā lietotājam draudzīgā veidā pieejama aktuāla informācija par katru kultūras pieminekli. Inspekcija plāno iesaistīties projektā „Kultūras mantojuma satura digitalizācija”, kuru paredzēts īstenot Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņu 2014.-2020. gadam turpmākās rīcības plānojuma uzdevumu 3.1. „Publiskās pārvaldes IKT centralizētu platformu izveide” un 3.2. „Publiskās pārvaldes pakalpojumu elektronizācija” ietvaros.